

nationale ombudsman

Rapport

Een onderzoek naar een gedraging van het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB)

Oordeel

Op basis van het onderzoek vindt de Nationale ombudsman de klacht over CJIB gegrond.

Wat ging er aan de klacht vooraf?

Op 18 mei 2015 kreeg verzoeker een administratieve boete van € 228,00 opgelegd vanwege een snelheidsovertreding. De officier van justitie verklaarde het namens verzoeker ingestelde administratieve beroep op 21 augustus 2015 kennelijk ongegrond. Tegen die beslissing stelde verzoekers gemachtigde op 30 september 2015 via de officier van justitie (OvJ) beroep in bij de kantonrechter.

Bij brief van 13 oktober 2015, en nogmaals op 1 november 2015, verzocht de OvJ verzoeker via diens gemachtigde om zekerheid te stellen. Zekerheidstellen betekent dat degene aan wie de boete is opgelegd alvast het bedrag van de boete en de administratiekosten moet betalen. Indien het beroep gegrond wordt verklaard dan krijgt men het bedrag terug. De gemachtigde liet de OvJ bij schrijven van 13 november 2015 weten dat verzoeker op 2 oktober 2015 bij het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) een aanvraag had ingediend voor een betalingsregeling, dat het CJIB bij brief van 5 oktober 2015 akkoord was gegaan en dat verzoeker eind oktober 2015 al een deel van het bedrag had overgemaakt. Verzoeker was er, aldus zijn gemachtigde, daarbij van uitgegaan dat de betalingsregeling zoals deze hem was aangeboden door het CJIB (mede) de te stellen zekerheid betrof en dat hij dus niet in verzuim was geweest.

Op 3 december 2015 liet de OvJ weten dat het beroepschrift was doorgestuurd naar de kantonrechter.

Eind december 2015 had verzoeker het hele bedrag conform het vereiste dat binnen de vervaldatum moest worden betaald, overgemaakt.

Verzoekers gemachtigde voerde in beroep bij de kantonrechter onder meer aan dat verzoeker niet in staat was om op de voorgeschreven wijze zekerheid te stellen. De kantonrechter besliste ter zitting op 23 mei 2016 dat er voldoende aanleiding was om de te stellen zekerheid te verlagen tot nihil. Voor het overige bood de kantonrechter verzoeker alsnog de gelegenheid de gronden van beroep in te dienen, hetgeen verzoekers gemachtigde op 14 juli 2016 heeft gedaan. Het beroep werd bij beslissing van 1 september 2016 ongegrond verklaard.

Bij brief van 19 juli 2016 stelde verzoekers gemachtigde het CJIB op de hoogte van de beslissing van de kantonrechter van 23 mei 2016 en verzocht hij het CJIB om het de door verzoeker betaalde zekerheid terug te storten. Het CJIB liet verzoekers gemachtigde bij brief van 18 augustus 2016 weten dat het bedrag binnen tien werkdagen zou worden overgemaakt. Bij brief van 5 oktober 2016 rappelleerde verzoekers gemachtigde het CJIB en kondigde hij aan dat indien het CJIB het bedrag niet binnen veertien dagen zou voldoen, verzoeker tevens buitengerechtelijke incassokosten en BTW (€ 283,40) in rekening zou brengen. Op 1 november 2016 schreef het CJIB onder meer dat nu de kantonrechter verzoeker niet in het gelijk had gesteld, er geen bedragen werden teruggestort. Bij brief van 13 november 2016 schreef verzoekers gemachtigde dat het CJIB ten onrechte had gesteld dat de beslissing van 23 mei 2016 ten aanzien van de nihilstelling een tussenbeslissing was en dat overigens ook de boete nog niet definitief was omdat (op 13 november 2016) hoger beroep was ingesteld. Het CJIB liet daarop bij brief van 22 november 2016 weten dat verzoeker zijn bezwaren in hoger beroep bij de rechter naar voren kon brengen. Bij brief van 22 december 2016 diende verzoekers gemachtigde een klacht in.

In reactie op de klacht schreef het CJIB op 9 maart 2017 aan verzoekers gemachtigde dat het de klacht niet in behandeling zou nemen, omdat het niet de bedoeling was om naast het hoger beroep in de klachtprocedure dezelfde zaken aan de orde te stellen. Vervolgens merkte het CJIB op dat de zekerheidsstelling ziet op toegang tot de rechter en niet op betaling van de sanctie. De zekerheidsstelling was op nihil gezet, omdat de draagkracht van verzoeker geen belemmering mocht zijn voor diens toegang tot de rechter, aldus het CJIB. Daarnaast was de betalingsverplichting opgeschort, maar had verzoeker desondanks de openstaande boete voldaan; pas als de rechter had geoordeeld dat de sanctie moest worden vernietigd was er sprake van een onverschuldigde betaling en diende het bedrag te worden gerestitueerd. Het CJIB schreef dat daarvan op dat moment nog

geen sprake was en dat dat tevens maakte dat er geen sprake was van een verschuldigde wettelijke rente.

Op 15 december 2017 verklaarde het gerechtshof Arnhem – Leeuwarden het hoger beroep tegen de boetebeschikking ongegrond. Verzoekers gemachtigde had in beroep tevens aangevoerd dat het CJIB onrechtmatig had gehandeld door onverschuldigde gelden onder zich te houden. Het Hof stelde dat dit buiten de reikwijdte van de procedure viel en dat verzoeker zich daarvoor tot de civiele rechter diende te wenden.

Op 9 maart 2018 diende verzoekers gemachtigde een klacht in bij de Nationale ombudsman. Hij stelde onder meer dat verzoeker te goeder trouw een betalingsregeling had getroffen met het CJIB; voor zover deze regeling alleen ten aanzien van de sanctie gold, was dat op geen enkele wijze aan verzoeker duidelijk gemaakt. Ook de website van het CJIB gaf hierover geen duidelijke informatie. Verzoekers gemachtigde bracht verder naar voren dat verzoeker, omdat hij beroep had ingesteld, de boete in feite nog niet had hoeven te betalen. Hij vond het niet acceptabel dat het CJIB het destijds onverschuldigd betaalde bedrag niet had terugbetaald en dat het CJIB tot op heden de incassokosten en rente niet had betaald.

Klacht

Verzoeker klaagt erover dat het CJIB de door hem betaalde zekerheidstelling ondanks een eerder gedane toezegging niet terugstort en de kosten die verzoeker heeft gemaakt niet heeft vergoed.

Nadere reactie CJIB

Bij brief van 14 mei 2019 heeft het CJIB in reactie op bovenstaande bevindingen het volgende laten weten.

Voordat verzoeker tegen de beslissing van de officier van justitie beroep had ingesteld bij de rechter had hij het sanctiebedrag door middel van een betalingsregeling uit 2015 al voldaan. Nadat de kantonrechter bij tussenbeslissing had geoordeeld dat vanwege de draagkracht van betrokkene de zekerheidstelling op nihil moest worden gezet, had het CJIB toegezegd de zekerheidstelling terug te storten. Dit was echter later doorkruist door de eindbeslissing van de kantonrechter in de zaak. In de tijdsperiode dat deze zaak speelde (2015-2017) was het beleid van het CJIB dat zekerheidstelling niet meer werd teruggestort als er een eindbeslissing was van de kantonrechter waarbij de opgelegde beschikking in stand werd gelaten, aldus het CJIB.

Het CJIB schrijft dat dit onverlet laat dat het bij brief van 18 augustus 2016 een toezegging had gedaan aan betrokkene om de zekerheidstelling binnen tien dagen terug te storten, maar dat helaas aan deze toezegging geen uitvoering was gegeven.

Het CJIB schrijft deze gang van zaken te betreuren en biedt daarvoor zijn excuses aan. Het CJIB zegt toe dat uit coulance aan verzoeker de wettelijke rente wordt vergoed die hij is misgelopen in deze zaak.

Ten slotte deelt het CJIB mee dat het beleid van het CJIB inmiddels is aangepast. Als er een rechterlijke uitspraak is gedaan dat de zekerheidstelling op nihil wordt gezet en de zaak is nog niet onherroepelijk, dan wordt het bedrag aan zekerheidsstelling meteen teruggestort door het CJIB zodra deze (tussen)uitspraak bij het CJIB bekend is. Een situatie zoals zich in verzoekers geval heeft voorgedaan, zal dan naar verwachting niet snel meer voorkomen, aldus het CJIB.

Beoordeling

Het vereiste van betrouwbaarheid houdt in dat de overheid afspraken en toezeggingen nakomt. Als de overheid gerechtvaardigde verwachtingen heeft gewekt bij een burger, moet zij deze ook honoreren. De overheid moet rechterlijke uitspraken voortvarend en nauwgezet opvolgen.

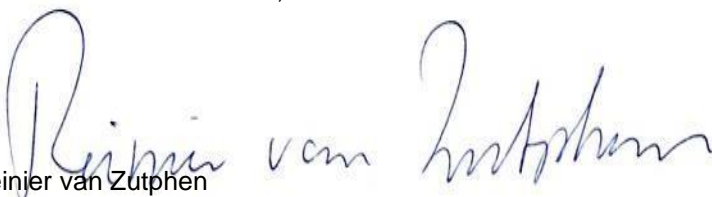
In verzoekers geval heeft de rechter beslist dat er aanleiding was om de door verzoeker te stellen zekerheid te verlagen tot nihil. Op grond van deze rechterlijke (tussen)beslissing had het CJIB het bedrag dat verzoeker reeds aan het CJIB had overgemaakt, direct moeten terugstorten. Het CJIB heeft ook toegezegd het bedrag binnen tien werkdagen te zullen terugstorten. Het CJIB is deze toezegging niet nagekomen, maar heeft in plaats daarvan de beslissing op het beroep afgewacht en nadat het beroep ongegrond was verklaard, het bedrag verrekend met de op dat moment verschuldigde boete. Het CJIB heeft daarmee gehandeld in strijd met het vereiste van betrouwbaarheid. De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het Centraal Justitieel Incasso Bureau te Leeuwarden is gegrond wegens schending van het vereiste van betrouwbaarheid.

De Nationale ombudsman heeft er met instemming kennis van genomen dat het CJIB heeft ingezien dat het in gebreke is gebleven, het destijds geldende beleid heeft aangepast en aan verzoeker schriftelijk excuses heeft aangeboden.

De Nationale ombudsman,

Reinier van Zutphen